

Doktorer och doktorer ...

En långsiktig förstärkning av svensk forskning uppges vara målet för det betänkande Forskarutbildningsutredningen avgett i vår – »En ny doktorsutbildning – kraftsamling för excellens och tillväxt«. Det är en förpliktigande titel som bör tåla granskning.

En basal fråga är som alltid resurstilldelningen. Utredningen föreslår att lärosätena skall tilldelas medel för forskarutbildningen i proportion till genomförda examina, dvs ersättning efter prestation. Det är en god princip, men den bör även kompletteras med kvalitetskontroll.

Vidare föreslår utredningen att 75 procent av forskarutbildningen skall finansieras via statsanslag och resten via olika externa källor. Det kan nog vara rimligt med en viss extern finansiering av projekt som kan tillfredsställa näringslivets behov av forskarkompetens, men generellt är 75 procent statsanslag ett lågt satt mål.

Det finns angelägna forskningsfält som kan ha svårt att hitta kanaler till externa medel i den omfattningen. Helst borde all forskarutbildning vara helt statligt finansierad, och externa resurser användas för andra ändamål, t ex på postdoktorandnivå. Men tills vidare kanske man måste acceptera det satta målet.

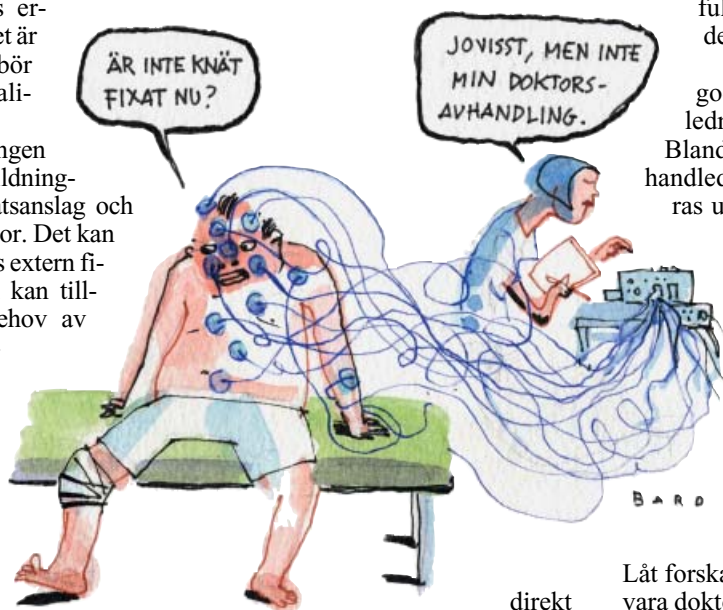
Förslaget till struktur för utbildningsgång fram till doktorsexamen har stora brister när det gäller den medicinska sfären. Det mesta – allt från den rigida examensstrukturen till tidsbegränsningen – är och kommer inte att bli tillämpligt för de medicinska doktoranderna. Detta är olyckligt, inte minst med tanke på att dessa utgör en mycket stor andel av det totala antalet forskarstudenter i Sverige.

Läkarutbildningen är en lång och sammanhållen yrkesutbildning, och den stämmer därmed inte in på den föreslagna normala 3-åriga grundutbildningen och 2-åriga sk mastersutbildningen som grund för forskarutbildningen.

Det blir svårt, närmast omöjligt, att

påbörja och bedriva sin forskarutbildning parallellt med läkarutbildningen. Detta var tidigare vanligt vid prekliniska institutioner och var till stort gagn för överföring av kunskap från naturvetenskapligt orienterad medicin till den kliniska delen.

Det blir också mycket svårt att inom ramen för den tänkta tiden fullgöra en doktorsutbildning samtidigt som man verkar kliniskt. Förslaget är därmed ett

direkt
hot mot den
kliniska forskningen.

Den stora svagheten i utredningen är således att den inte alls tar hänsyn till den medicinska utbildningens och den medicinska forskningens strukturella särart. Sådana längre utbildningar med integrerade forskningsförberedande moment bör undantas från de föreslagna rigida reglerna för allmän behörighet.

Läkarutbildningen bör ge direkt behörighet till forskarutbildning. Allmän behörighet bör erhållas efter fyra terminers grundutbildning (80 poäng), och forskarutbildningens längd bör fortsatt vara fyra och inte tre år. Annars finns stor risk att den vikande rekryteringen av läkarstudenter till preklinisk forskarutbildning ytterligare förvärras.

Förslaget om forskarskolor för att skapa kreativa forskningsmiljöer är en god tan-

Anders Ekblom
ledamot i Läkarförbundets
centralstyrelse

ke, men man får inte bortse från vikten av en kritisk vetenskaplig massa. Forskarskolorna måste därför knytas till universitet och fakulteter. Likaså måste ställas kvalitetskrav på de »nya« universitetens möjligheter att erbjuda en fullgod utbildning av doktorander.

Utredningen har flera andra goda förslag t ex vad gäller handledning inom forskarutbildningen. Bland annat föreslås fler kvinnliga handledare, men detta låter sig inte göras utan en särskild satsning, och i det avseendet ger utredningen inte så mycket vägledning.

En avslutande invändning gäller tanken att ändra benämningen *forskarutbildning* till *doktorsutbildning*. Begreppen läkare och doktor används synonymt i vardaglig svenska, och den föreslagna ändringen kan skapa förvirring.

Låt forskaren vara forskare och doktorn vara doktor ...

anders.ekblom@medks.ki.se

TECKNING: MAGNUS BARD

Gunnar Birke död

Professor emeritus Gunnar Birke, medicinsk redaktör för *Läkartidningen* 1965–1981, har avlidit i en ålder av 84 år.

Gunnar Birke var en högt uppskattad och respekterad medarbetare, och en av de drivande krafterna i samband med den stora omläggningen av tidningen 1965. Han var den som introducerade systemet med referenter för granskning av LTs medicinska material och bidrog påtagligt till utvecklingen av LT till en modern medicinsk vetenskaplig tidskrift.

En av *Läkartidningens* stora grundsgestalter har gått ur tiden. •

